

NAPSUGÁR

2008. MÁRCIUS

GYERMEKIRODALMI LAP • LII. ÉVFOLYAM 589. SZÁM

*A Feltámadás ünnepére Kőszabósza
Latin-Amerikába érkezett.*

Feltámadt Krisztus! Örvendezzünk!
Tudjátok, hogy én nagyon szeretek örven-
dezni, ezért érkeztem épp Húsvétkor

Latin- Amerikába.

Itt a Húsvét két hétig tart. A Szent Hét ide-
jén Jézus életének utolsó napjaira emlékez-
nek, Húsvét vasárnapjától a következő szom-
batig a Feltámadást ünneplik.

Ekvadorban részt vettem a Nagypénteki
körmeneten.

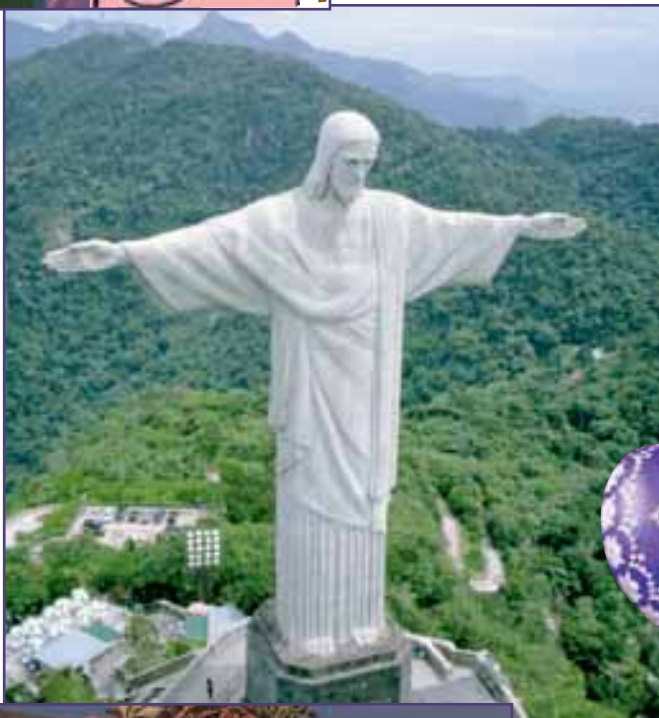

MIHÁLYI-MOLNÁR
LÁSZLÓ

TITOK

Most már érzem,
a kezemet fogja,
nem kell félnem,
ha nevem kimondja,

s hogy visszatartott
büntől a kereszt,
egy ezredév
s az emlékezet,
az ősök hite
életembe oltva.
Megtagadtam,
s elém visszatolta,
mert nincs más út,
és nincs is másik élet,
bejárhatsz világot,
ezer más vidéket.
Itt van már,
mit annyira kerestem:
tán mindig is
itt lakozott bennem
létünk titka,
az Isten és az ember –
élő lélek
telve szeretettel.

Húsvét reggelén
úgy éreztem, felém is
tárja karját a **Rio de
Janeiro** fölött 75 éve
örködő, 710 m ma-
gas Megváltó Krisz-
tus-szobor. Évente
közel 2 millió turista
keresi fel.

fakadt, és rózsák nyíltak ki. Diego kabátjában vitte a csodát bizonyító ró-
zsákat a püspök elé. Amikor szétnyitotta a kabátot, azon szűz Mária ar-
ca volt látható. E domb Mexikóváros peremén
zarándokhely lett. **Guadalupe** a neve. A temp-
lom bejáratát díszítő virágkép a hajdani rózsá-
csodát idézi.

La Indita – Kis Indián: így hív-
ják kedvesen a buzgó katolikus-
sá vált **mexikói** indiánok Szűz
Máriát, akinek alakja összeolvadt
az indiánok anyaistennőjével,
akárcsak a magyarok Boldog-
asszonya. A Szűz Anya 1531-ben
egy szegény indián, Maria Juan
Diego előtt jelent meg. A legenda
szerint a jelenés helyén, egy tel-
jesen terméketlen dombon forrás

**Melyik a leghíre-
sebb erdélyi
zarándokhely?**

Latin-Amerikát, azaz Közép- és Dél-Amerikát sok kisebb-nagyobb ország alkotja. A **spanyol** vagy a **portugál** a hivatalos nyelv. Az egész földrész gondja a túlszaporodás, a munkanélküliség, a szegénység. Minden nagyváros körül nyomornegyedek, favelák alakultak ki.

Mexikó fővárosa, **Mexikóváros** a világ legnagyobb városa: 15 millió lakosa van. 2250 méter magasan fekszik: a repülő úgy ér földet, hogy alig ereszkedik lejjebb.

Az **Azték Sportcsarnok** a legnagyobb a világon: 10700 férőhelyes, fedett lelátója van. Kétszer volt futball világbajnokság, egyszer olimpiai játékok színtere.

Az ország lakóinak több mint fele 18 éven aluli: rengeteg a gyerek a szegény és a gazdag családokban egyaránt.

Ezen a földrészen mindenki táncol. Mikor nem táncol, énekel. Színpompás takarót terít magára. Pontosabban: ponchót visel. Szédítő magasan kővárost épít. Tányérja, pohara, széke arany. Piramist tervez, csillagot kémlel. Még ma sem érti senki: hogyan. A fennsíkra óriás képeket rajzol. Mondják: isteneivel így beszél. Vízrel varázsol, füvekkel gyógyít. Ha fáradt, segít a coca-levé. Nagyon szegény vagy mesésen gazdag. Elnyeli örvény vagy párás vadon. Tájain gyakori vendég a párbaj, zendülés, testvérharc, forradalom.

László Noémi: Dél-Amerika

Színes, mozgalmas, élettelle tele szötteiken, szobraikon, festményeiken indián és keresztény motívumok keverednek.

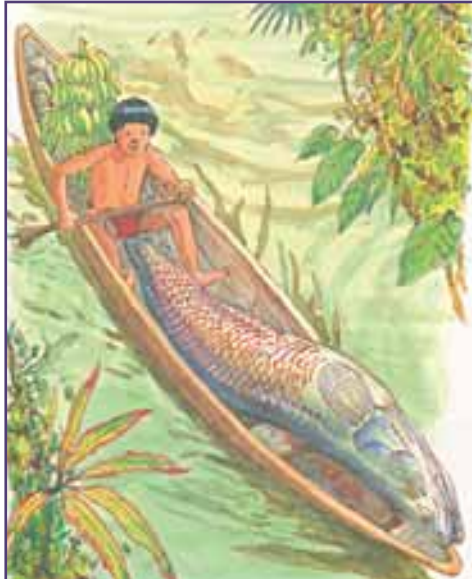

Kuba a világ legnagyobb cukornád termelője, földje páratlanul termékeny: úgy tartják, az eldobott gyufaszál is fává cseperedik. A férfiaknak biztosan a **havannai szivar** jut eszükbe Kubáról.

Brazília fővárosa, **Rio de Janeiro** karneváljáról és strandjairól híres. A tengerpart este élénkül meg igazán: zene, nevetés tölti be. A fiúk reggelig a labdát és a homokot rúgják, hiszen világbajnok **focisták** szeretnének lenni, mint Ronaldinho.

A **riói karnevál** idején négy napon és éjszakán át áll a bál az utcán. Legpompásabb a szambaiskolák: díszes kocsik és ezernyi jelmezes táncos felvonulása.

Arequipa Peruban a gyarmati idők emlékét őrzi. Fehér városnak becézik: gazdagon faragott oszlopso-
rai, homlokzatai fehéren szikráznak a napsütésben.

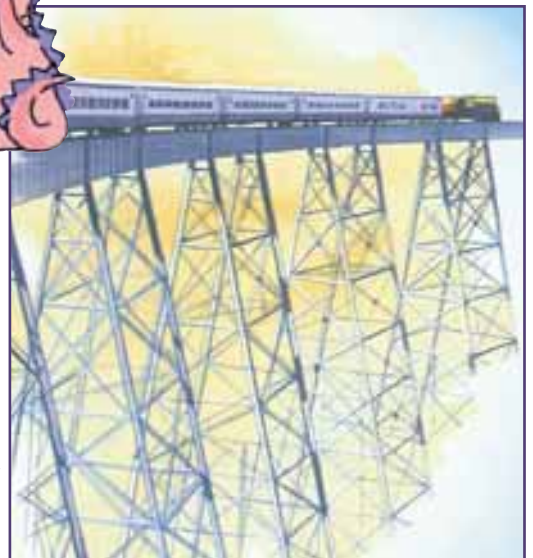
Brazíliában az **Amazonas** mentén burjánzik a világ legnagyobb trópusi őserdeje, a Föld tüdeje. Az Amazonas a világ legnagyobb és a második leghosszabb folyója: óránként 773 milliárd liter vizet önt az Atlanti-óceánba. Az ember meggondolatlanul pusztítja az őserdőt, mert kell a hely a farmok, az utak számára, s ezzel felborítja a természet egyensúlyát, elveszi az őslakosok és sok-sok ritka állat- és növényfaj életterét.

Soroljatok dél-amerikai táncokat, hangszereket.

A nyugati partot egész hosszában az **Andok**, a Föld leghosszabb és legfiatalabb hegyvonulata szegi. Ez a hegy még gyerek, ma is nő: működő vulkánok, földrengések alakítják.

Az inkák kötélhídon, mi **felhővonaton** lépünk át a szakadékok fölött.

A termékeny fennsíkokon, pampákon búza terem, a **gauchók** pedig lóháton hatalmas marhacsordákat terelnek. Széles karimájú kalapjuk a sombrero, gyapjúpelerinjük a poncho. Csizmát és arannyal kiver, széles övet, nyakukban piros kendőt viselnek. Mexikóban **sabanérónak** hívják ezeket a kemény, harcias lovasokat.

Hogy hívják az észak-amerikai lovas pásztorokat?

Hol terem a legfinomabb magyar paprika?

Nagybőjt után jólesik megkóstolnunk e földrész finomságait. Valójában már öt-száz éve kóstolgatjuk, hiszen **az indiánoktól** – esetleg török közvetítéssel – került asztalunkra **a kukorica, a krumpli, a tök, a paprika, a paradicsom, a pulyka, a kakaó, a kávé**. Mindezeket ők már 7000 éve ismerik. A dohányt sem az ördög, hanem az indiánok próbálták ki elsőként.

Még a csokiba is tesznek **chilit**, mely étel, fűszer, gyógyszer, büntető-szer (a chili-füst kegyetlenül csípte az elítélt szemét).

A **paprika** magvait Kolumbusz orvosa hozta Európába dísnövényként, hisz termését mérgezőnek tartották. A magyarok 1500 óta ismerik. Zrínyi Miklós nevelőanyja 1570-ben már termesztette. A neve ekkor vörös törökbors volt.

Az egész földrész fő eledele a **kukorica** és a **bab**. Mivel nem ismerték a vasat, hegyesre faragott ásóbottal kapálták, a szemeket kézimallommal zúzták össze, forró kövön sütötték mindennapi kenyerüket, a **kukoricalepényt** vagy **tortillát**.

Mexikóban a kukoricakását sült banánnal kínálják. A **csicsa** indián **kukoricasör**. A durvára zúzott kukoricát az asszonyok megrágnak, cserépedénybe köpik, és néhány napon át vízzel erjesztik.

Mi nem így szoktuk. A bolíviai indián asszony kitalálta a **krumpliból** a nedvességet, így nem romlik, és nem fagy meg.

Az Andok havas csúcsai között az inkák **teraszos földművelést** folytattak. Kukoricát termesztettek, **lámát** tartottak, mely teherhordó, gyapjút, húst, fűtésre való trágyát adó állatuk volt.

A **csokoládé** maja finomság. A lisztte zúzott kakaóbabot vízzel, mézzel, vaníliával keverték, majd magasról egyik tálból a másikba csorgatták, hogy bársonyos és habos legyen.

A **manióka** vastag gyökere 8 kilós, keményítőt, de mérges tejnedvet is tartalmaz: lereszelik, kiszárítják belőle a mérget, lisztte őrlik, ebből forró köveken vagy a háztetőn lepényt sütnek.

A **kaktusz** lédús, édes gyümölcse is finom. Az agávénedvéből édesítőszer vagy alkoholos ital készül, rostjaiból ruhát, kosarat szőnek, tűskéit tűként használták. Hajdan a kaktuszokról gyűjtötték be a vörös festékhez szükséges bíortetűt. Egy kilóhoz 140 000 tetűre volt szükség.

Azt már tudjátok, hogy az **indiánok** Kolumbusz tévedése miatt kapták ezt a nevet. Ráadásul nem egy, hanem sok, egymástól teljesen idegen népet mos össze az indián megnevezés. Számos őslakos nép kihalt, de a **maják**, az **aztékok**, az **inkák** leszármazottai ma is élnek, őrzik nyelvüket és hajdani tudásuk szilánkjait.

Legősibb az **olmék** kultúra. Hatalmas istenszobraik komoly műszaki tudásra vallanak.

Teotihuacánt – az Istenek városát egy máig ismeretlen nép 2000 évvel ezelőtt építette. Lakóinak száma 200 000 volt. A város déli végén a 70 m magas Nap-piramis, az északon a Hold-piramis állt, közöttük a Halottak sugárútja 75 templommal.

A **maja** nép és nyelv ma is él, de ezer könyvbe rögzített, ősi történelmük hamuvá vált a spanyol hódítók máglyáin. Közép-Amerikában, az esőerdő mélyén, fémkészítők nélkül építették városaikát.

Chichén Itzá piramisain az égbe nyúló, épp 365 fokot számláló lépcsők az Istenhez vezető út hosszúságát, nehézségét jelképezik. Ezek a lépcsőzetes piramisok templomok és síremlékek is voltak. Egy titokzatos kőkoporsón a túlvilágra indulót úgy ábrázolták, mintha úrhajóban ülne, botkormányt fogna, gombokat nyomogatna.

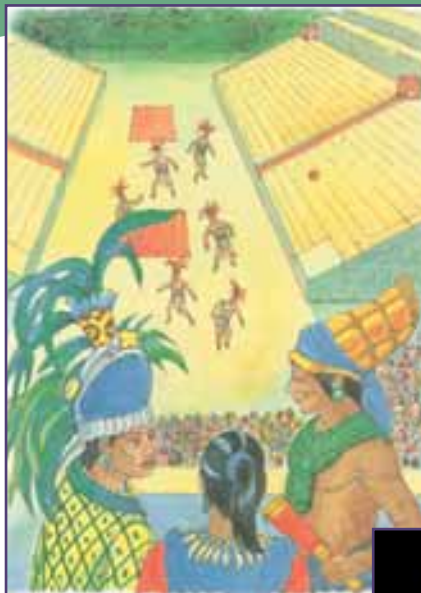
Hol épültek még piramisok?

A maják legnagyobb szellemi teljesítménye a saját **írás** és a **naptár**. Bámulatos csillagászok és matematikusok voltak. Elsőként használták a nulla számot. Messze megelőzve koruk gondolkodásmódját, az időt végtelennek tekintették. Az év náluk is 365 napból állt, de 18 hónapra osztották. Könyveiket meszelt fakéregből készült, összehajtogatott nagy lapokra írták. Mindössze négy maradt ránk.

Chichén Itzá a majáktól a **harcias toltékok** hódították el. Istenük a tollas kígyó volt. Mogorva harcosokat ábrázoló, óriás szobraik ezért viselnek tollkoronát.

A maja és tolték **játéktereken** a csapatoknak vállukkal, csípőjükkel, térdükkel kellett a magasan álló kőgyűrűkbe becélozniuk a gumiból gyúrt labdát. Nem babra ment a játék: a veszteseket lefejezték, a győztesek viszont megkapták a nézők ruháit és ékszereit.

A toltékokat hamarosan a náluk is kegyetlenebb **aztékok** igázták le. Vérengző katonai társadalmuk a hódításra és hadisarc-szedésre épült. Egyetlen szertartáson 20 000 embert áldoztak fel: kivették szívüket, megnyúzták, lefejezték szerencsétleneket, mert hitük szerint a vér a sötétséggel minden éjjel megküzdő napot táplálta.

Vesztükre épp csak az őket kifosztó és felszámoló európaiak ellen nem mertek harcolni. Azt hitték, fehérbőrű, szakállas istenük, Keccalkoatl érkezik keletről vissza hozzájuk. Pedig csak Cortez spanyol banditái voltak.

Legszervezettebb és legbékésebb az **inka** állam volt. A mai Peru területén a XV. századig virágzott. 16 000 km-es úthálózaton futárlánc vitte-hozta a csomóírással, **kipuval** rögzített híreket. Ez a bogozott, színes fonal-kód az írást helyettesítette.

Machu Picchu inka zarándokhely és csillagvizsgáló lehetett. Az a szerencséje, hogy a hódító spanyolok nem leltek rá. Csak 1911-ben fedezték fel. Köveit kötőanyag nélkül illesztették egymáshoz olyan pontosan, hogy a kés penge sem fér be közéjük.

Az inkák számára az **aranykincesek** nem gazdagságot, hanem művészi és vallási értéket jelentettek. Azt hitték, hogy a spanyolok aranyat esznek, azért vágynak rá oly mohón.

Az **Amazonas őserdeiben** kőkori szokásokat őrző bennszülöttek élnek. A vadászok testét festék borítja, hogy távol tartsa a szúnyogokat. Iguánát, óriáskígyót, halat, mézet, hangyát, maniókát esznek. Sátorban, függőágyon alszanak.

Az **ica indiánok Kolumbiában** élnek. Hitük szerint a szövés a teremtés rendjét idézi földi életünkbe, ezért a férfiak dolga. Az aszonyok az agavé rostjaiból kötelet fonnak, ez ugyanis a köldökzsinórt jelképezi.

Az ica férfiak a coca-cserje leveleit kábítószerként rágcsálják. Gyermekek, asszonyok, fiatalok számára ez tilos. Ti se igyatok Coca-Colát, hiszen nemcsak a nevében van coca.

AZ ÓRIÁSTEKNŐS

HORACIO QUIROGA meséje,
DORNBACH MÁRIA fordítása

Volt egyszer egy dolgos ember. Boldogan élt Buenos Airesben. Egy nap megbetegedett. Csak a hegyi levegő segíthetett rajta. Mivel ő gondoskodott két testvéréről, nem akart elmenni. Napról napra betegbb lett. Végül barátja, az állatkert igazgatója így fordult hozzá:

– Szeretném, ha a hegyekbe mennél, hogy meggyógyulj. Tudom, hogy jó lövész vagy, vadász erdei állatokra, a bőruket hozd el nekem, én pedig előleget adok, hogy testvéreid távollétedben ne nélkülözzenek.

A beteg ember elfogadta az ajánlatot, és kiköltözött a hegyekbe. Madarakkal, bogarakkal meg gyümölccsel táplálkozott. A fák alatt aludt, pálmalevelekből fölállított lombátorban.

Visszanyerte jó színét, erejét, étvágyát. Egy nap a mocsár partján hatalmas tigrist pillantott meg. Épp egy teknősbékát készült

felfalni. Észrevette az embert, ijesztően felbőgött, és rávetette magát, de az ügyes vadász egy lövéssel leterítette. Lenyúzta a bőrt, amely olyan hatalmas volt, hogy egy egész szobát betakarna.

Most pedig – mondta magában az ember – teknősbékát eszem, ínycsalat.

Ekkor látta meg, hogy a teknős él. Éhsége ellenére lombsátrába vonszolta, és egyetlen ingéből hasított csíkkal kötözte be az állat fejét. Ezt naponta kicserélte, s a kezelés után megpaskolta a teknős hátát. Mire a teknős meggyógyult, az ember betegedett meg. Nem tudott többé lábra állni.

– Meghalok – mondta. – Senki sincs, aki inni adna. Étlen-szomjan pusztulok el.

De a teknős mindent hallott, és megértett.

„Az ember, bár éhes volt, mégsem evett meg, hanem meggyógyított. Most én fogom őt meggyógyítani” – gondolta.

Azzal lement a tópartra, egy kis teknőspáncélt telemert vízzel, és megitta a beteg. Az erdőben finom gyökereket megzsenge füveket szedett, és enni adott neki.

A vadász így feküdt napokon keresztül anélkül, hogy tudta volna, ki ad enni-inni neki. Egyik nap végre magához tért. Látta, hogy

BAK SÁRA rajzai

egyedül van a teknőssel. Ismét fennhangon gondolkozott:

– Itt fogok elpusztulni, hiszen csak a városban tudnának meggyógyítani.

Délután ismét eszméletét veszítette.

A teknős vékony, erős folyondárt rágott, az embert vigyázva a páncéljára fektette, és a folyondárral jól odakötözte, mellé a pusztát, a batyuba kötött állatbőröket, és útnak indult.

Ment, ment éjjel-nappal, megállás nélkül, hegyen-völgyön át. Mérföldes folyókat úszott át, mocsarakon vergődött keresztül, ment kitartóan hátán a haldoklóval. Nyolctíz órás gyaloglás után megállt, gondosan kioldozta, és lefektette a beteget a száraz gyepre. Vízet és zsenge gyökereket hozott neki. Ő maga is evett, bár olyan fáradt volt, hogy csak alvásra vágyott.

Így ment napokon, heteken át.

Egy estefelé azonban minden ereje elhagyta, egy lépést sem bírt tenni. Behunyta a szemét, hadd haljon meg a vadással együtt. A szívét végtelen szomorúság mardosta, amiért nem tudta megmenteni az embert, aki jó volt hozzá.

Ekkor egy egér – a városból való, talán Péreznek hívták – rátalált a két haldoklóra.

– Milyen nagy teknősbéka! – kiáltott fel álmélkodva. – Sohasem láttam ekkorát! Hát a hátadon mit cipelsz? Fát?

– Nem – válaszolt szomorúan a teknős. – Egy embert.

– És hová mégy vele? – kérdezősködött tovább a kíváncsi egér.

– Buenos Airesbe... akartam menni – mondta a teknős elhaló hangon. – De mindketten elpusztulunk, mert sohasem érek oda...

– Jaj, de buta vagy! – nevetett az egérke. – Hát már Buenos Airesben vagy! Azok a fények ott már a város fényei.

Amikor ezt meghallotta a teknős, rettenetes erő szállta meg, hiszen akkor még megmentheti a vadászt. Útnak indult hát.

MIHÁLYI-MOLNÁR
LÁSZLÓ

HAJNAL

Felébredszt,
amikor megfordul a szél,
és a ködből
kibomlik
a táj.

Csak
ekkor látod,
merre jártál éjjel,
a lábad még mindig
csupa sár,
és

remeg arcod
a forrás
szent vizében
lehajolva
egy kortyot,
hogy igyál.

Így is érzed,
hogy tör át az égen,
és csillog a vízben
a Fénysugár.

Még meg sem virradt, amikor az állatkert igazgatója egy sáros, nagyon sovány teknősbékát pillantott meg, aki a hátán egy folyondárokkel odakötözött, haldokló embert cipelt. Az igazgató a barátját ismerte fel benne, és ő maga rohant orvosságért, amitől a vadász rögtön meg is gyógyult.

Amikor az ember megtudta, hogyan mentette meg életét a teknős háromszáz mérföldet megtéve, soha többet nem akart tőle megválni. Mivel háza kicsinek bizonyult, az állatkert igazgatója adott helyet a hű teknősnek.

Az óriásteknős boldog és elégedett, annyi szeretettel halmozzák el. Szabadon sétálgat azóta is az állatkertben, és ott láthatjuk ma is, ahogy füvet rágcsál a majomketrec közelében.

A vadász minden délután meglátogatja, és ő már messziről megismeri barátja lépteit. Az óriásteknős leghőbb vágya, hogy az ember pár órát vele maradjon, és szeretettel paskolgassa a hátát.

A LEG-ek világa

– Dél-Amerikáról szólva nem lesz könnyű felsorolnunk az érdekességeket – mondta Sokattud –, hiszen hatalmas földrész. Déli csücskén pingvinek tanyáznak, sörényes fókák hancúroznak, északot trópusi őserdő uralja. Itt látható az Egyenlítő is.

– Látható? Úgy tudtuk, hogy az csak egy képzeletbeli vonal a földgömbön – csodálkozott Gazsi.

– Valóban, de a brazilok így hívják tréfásan az Amazonast, amelyik nagyjából az Egyenlítő vonalát követi, és a világ **LEGnagyobb folyója**. Ezüst szalagként még az űrhajókról is látható.

Mivel ekkora földrészen rengeteg állat él, csak a **LEG-eket** próbáljuk számba venni. A braziliai őserdőben sok furcsa majom él. Például a császárbajusz-majom, amelyiknek kackiás fehér bajusza a melléig csüng alá. S itt vannak a **LEGügyesebb légtornászok**, a pókmajmok. Hosszú, vékony végtagjaikkal valószínű akrobata-mutatványokra képesek.

Itt él a világ **LEGkisebb majma**, a törpe selyemmajmocska. Akkorácska, mint egy mogyorós pele. Kicsinyei születésükkor nem nagyobbak a cserebogárnál, és egész nap a papájuk nyakán lógnak, a mamához csak akkor másznak át, ha megéheztek. Amint jóllaktak: uzsgyi! – vissza apuhoz.

A braziliai őserdő lakója a világ **LEGfurcsább madara**, a koacin is.

– Mi a furcsa rajta? – érdeklődött Kati.

– A fiókái. Teljesen csupaszon bújnak ki a tojásból, és szárnyukon karmot viselnek. A madár a víz fölé nyúló ágra rakja a fészket. Ha veszély fenyegeti a fiókákat, fejest ugranak a vízbe, kiúsznak a partra, majd karmaik segítségével ismét feltornásszák magukat a fészekbe.

– Brazíliában élnek a világ **LEGkisebb madarai**, a kolibrik is. Van közöttük dongó nagyságú faj, s az is előfordult már, hogy lep-

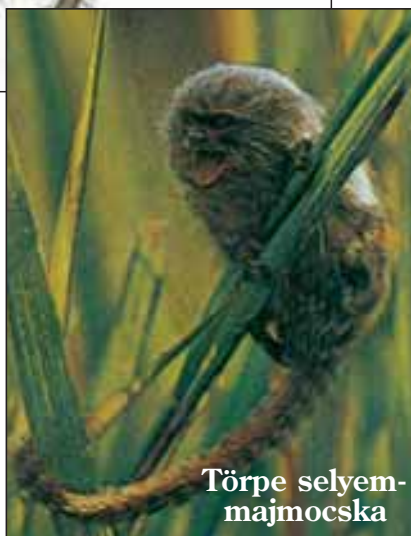
kehálóval kolibrit fogtak lepke helyett. Fészkük dióhéjnyi, tojásaik borsószem nagyságúak, s néha pirosak.

– Húsvéti tojások? – nevette Gazsi.

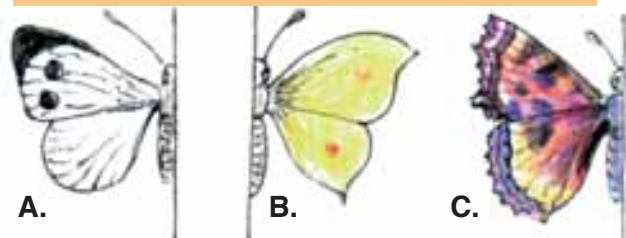
– Csipikének való méretben! – kacagott a tudós. – Ezek a parányi, eleven helikopterek fészküket zuzmókból, pókfonalból készítik, s a piros színű zuzmó megfesti a különben fehér tojásokat.

Az Amazonasban él a 2 méteres óriásvidra és a világ **LEGnagyobb édesvízi hala**, az 5 méter hosszú Arapaima.

A világ **LEGnagyobb bogarának**, a herculesbogárnak is itt van a házája, s itt él a **LEGnagyobb pók**, a madárpók is, amelyik kinyújtott lábakkal akkora, mint egy levesestányér.

KISKÓPÉ

Egyeztessétek a betűket a számokkal, és válasszátok ki a három lepke közül azt a kettőt, amelyik már márciusban is röpköd.

1. citromlepke 2. káposztalepke 3. rókalepke

Januári megfejtések: a hermelinnek csak a farka vége, a sarki nyúlnak csak a füle hegye fekete.

Nyertesek: **Sorosán Attila**, Székelykeresztúr; a **gyergyóalfalvi IV. B;** a **szilágysomlyói IV. A;** a **kárástelki III. osztály.**

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

NARSUGAR

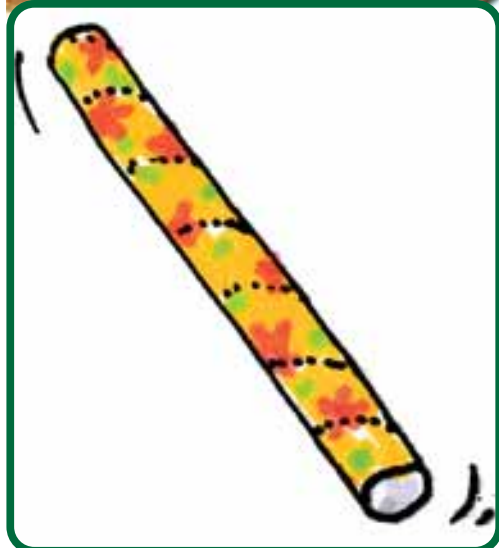
Rumbatők

A kifújt tojáson az egyik lyukat óvatosan növeld akkorára, hogy beleférjen egy ceruza. Szórj bele rizset vagy apró kavicsot, dugd bele a ceruzát. A túlsó oldalon kibújó hegyét pillanatragasztóval rögzítsd. Fesd ki, vagy ragassz rá színes papírt. Tudod rumba vagy szamba ritmusban rázni?

Esővarázsló bot

Az indiánok énekkel hívták, kérték az esőt. Hangját kaktuszágban lefele peregő kukoricaszemek idézték fel. Te kartonhengerből készíts esővarázsló botot. Spirál alakban verj bele szegeket, tölts rizset, a végeit ragaszd be, majd díszítsd színes papírral.

Esőt adjál, égbolt-nénénk,
szitálót vagy verő esőt,
ontsd ki felhő-korsóidból!

Ha nem ontod, jön a bátyád,
korsóidat szétdőrenti,
tépi orcád villámokkal!

*Perui indián dal,
Rab Zsuzsa fordítása*

Csörgő

Latin-amerikai hangulatot idéznek a fémdugóból készült csörgők is. Készítsd el azt, amelyik jobban tetszik.

Szángala, szángala, huss, huss, huss!
 Veszett kígyó, messze fuss!
 Vidd el a mérget,
 gonosz sziszegésed!
 Muleki, kígyók bosszulója,
 kérünk, te segélj meg!
 Szángala, szángala, nevetünk, nevetünk,
 kígyó, nem árthatsz nekünk!

*Ismeretlen kubai költő verse,
 Rab Zsuzsa fordítása*

Pók, kígyó, teknőc – tojásból

A kifújtt, festett, öntapadós papírral díszített tojásokból pókot, kígyót, teknőst készíthetsz. Pipaszurkáló-drótra, gyurmára van szükséged hozzá.

Számol a kétujjú lajhár:
 Egy, kettő, egy-két ujj, majd hár...
 Ennyi is elég nagy baj már!
 Bánat fityeg a lajháron:
 Kettőből nem lesz, jaj, három!

Kovács András Ferenc

Segítség! Fogó!

A perui gyerekek a fogót a következőképpen választják: egy játékos kinyújtja a kezét, a többiek jobb kezük mutatóujját a tenyerében tartják. A közepén álló hirtelen összezárja a tenyerét, s akinek az ujját megfogja, az lesz a fogó.

Ha játék közben valamelyik gyerekhez közel ér, az elkiáltja magát: „Segítség! Fogó!”, és igyekszik társai közül valakinek megfogni a kezét, mert párban álló játékost nem érinthet a fogó.

Brazil szembekötösdi

A körben álló gyerekek kapnak egy-egy számot. A fogó bekötött szemmel áll a kör közepén, majd elkiált két számot. A számokhoz tartozó gyerekek a kör közepén átfutva helyet cserélnek. Ha eközben a fogó valamelyiket elkapja, az lesz az új fogó.

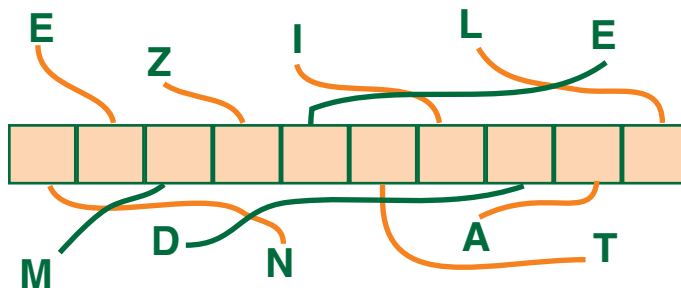

HAHOTA

TALÁLD KI!

① Almási Anna, Nagyvárad:
Vezesd helyükre a betűket!

A tükör előtt egy kövér nő áll, és azt kérdezi:

– Tükröm, tükröm, mondd meg nékem, ki a legszebb a világon?

A tükör megszólal:

– Állj félre, mert nem látom téled!

*

A skót anyuka észreveszi, hogy a fia az udvaron egy másik gyereket rugdos. Kikibál az ablakon:

– Nem szégyelled magad, fiam, rugdosod a barátodat, amikor az új cipőd van rajtad?!

*

– Azt hiszem, be fogok kerülni a rekordok könyvébe!

– Miből gondolod?

– A kezembe került egy kirakós játék, azt írta rajta, hogy 2-től 6 évig, de nekem egy fél év alatt sikerült kiraknom!

*

A zeneszerző meséli:

– Ezen az altatódalon öt évig dolgoztam. Valahányszor neki-fogtam, mindig elaludtam...

*

– Az én himlőm sokkal súlyosabb volt, mint a tied.

– Miből gondolod?

– Mert a vakációra esett...

*

– Szörnyű, hogy öltözködik a mai fiatalság! Nézze például azt a fiút!

– Az az én lányom!

– Elnézést, nem tudtam, hogy ön az anyja...

– Az apja vagyok.

*

Szabó Ingrid, Nagyvárad

FEBRUÁRI MEGFEJTÉSEK

1. február 2. karnevál
3. farsang 4. varázsló

② Antal Orsolya, Szér: 1. Forr a víz 2. Közelre mutató szó 3. Használja a puskáját 4. Nem én 5. Földet forgat 6. Ez a nap 7. Antal Dóra névjegye 8. Román igen 9. Fa része 10. Téli sport

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

③ Varga Réka Anetta, Erdőfüle; Karda Beáta, Csíkszentdomokos; Both Erika, Csíkkarcfalva; Mihály Tünde, Sepsiszentgyörgy; Szakács Lehel, Szentkatolna; Béres Kinga, Búzásbesenyő; Varga István, Marosbogát:

1. Ideszállít 2. Nem így 3. Halkan mond 4. Erődítmény 5. Ádám párja 6. Öt meg öt

1		
2		
3		
4		
5		
6		

④ Tóth Brigitta, Szilágyfőkeresztúr:

1. Vízi állat 2. Toltat ragadó 3. Harap 4. Szántóeszköz 5. Ragadozó madár 6. Hideg évszak 7. Maros testvére 8. Víz, ha megfagy 9. Kerti szerszám 10. Víz és föld keveréke

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

⑥ Bán Zsolt Csaba, Felsőboldogfalva:

1. Becézett László 2. Nem drága 3. Barna édesség 4. Téli fejfedő 5. Ilyen állat a rák 6. Ebéd első fogása 7. Ilyen, aki nem aludt eleget 8. A test „motorja”

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

⑤ Böjte Orsolya, Csíkszentdomokos:

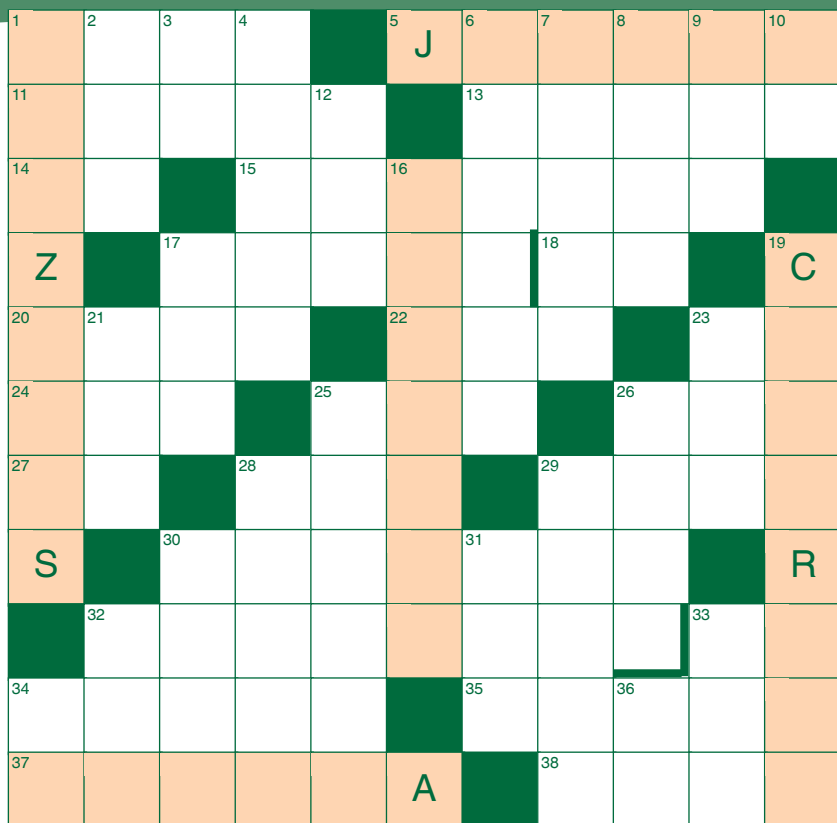
1. Égítést 2. Angol igen 3. Ugatni kezd! 4. Téli nyakravaló 5. Csend ellentéte 6. Becézett Ibolya

1		
2		
3		
4		
5		
6		

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

⑦ Király Gábor, Nagybánya:

1. Épület 2. Időmérő 3. Csapból folyik 4. Nem oda 5. Fogával őröl 6. Becézett Ágnes 7. Hálóban a labda

REJTVÉNY-
PÁLYÁZAT

A rejtvényben rejtőző öt dél-amerikai folyó nevét kell beküldenie annak, aki pályázni szeretne a márciusi könyvjutalmak egyikére.

Sok sikert!

A Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

1. Gabonát vág
5. Folyó
11. Festéket ken
13. Ujjával rábök
14. Névelő
15. Szóról szóra újraír
17. Hason fekszik
18. Kiloliter
20. Tanít
22. Kezdődik a diadal!
23. Román autójel
24. Vezeték is, kereszt is van belőle mindenkinek

25. Opera magánhangzói
26. Egyik oldal
27. Antal Sári névjegye
28. Száz, ezer, egy – a rómaiaknál
29. Színevesztett
30. Óriási terem
32. Tekergő
33. Ez a nap
34. Csobogni kezd!
35. Sereged
37. Folyó
38. Zokogó

FÜGGŐLEGES

1. Folyó
2. Ide-oda mozgat
3. Távolra mutató szó
4. Mozdony teszi
6. Női név (AMÁLIA)
7. Vadász fegyvere
8. ... ér valakit, behozza a lemaradást
9. Fejetlenül ural!
10. Keresztül
12. Titkon figyel
16. Folyó
17. Szólít
19. Folyó

21. Vágóeszköz
23. Tesz
25. Arra a helyre húz
26. BAKÓ
28. Fiúnév
29. Ruhatartó bútordarab
30. Eleinte csorba!
31. Enerhá!
32. Fél család!
33. Harap
34. Cápa mássalhangzói
36. Dideregni kezd!

A JANUÁRI REJTVÉNY-PÁLYÁZAT megfejtése: *jegesmedve, rozmár, főkavadász, foka, iglu, arktisz.* Könyvjutalmat nyertek: **Antal Bernát**, Csíkszenttamás; **Vincze Ákos**, Felvinc; **Turuczko Klaudia**, Katalin; a **brassói 15-ös Iskola II. C osztálya**; a **fugyi I-II-IV.**; a **rétyi III. osztály**.

NYERTÉSEK

1

2

3

8. Hogy hívják az óriás-kalapot?

1. Ásványi fűszer
2. Csecsemősír
3. Te meg én
4. Bánat
5. Tetejére
6. Nem az
7. Sír
8. Olvadni kezd!

1	2	3	4	5	6	7	8

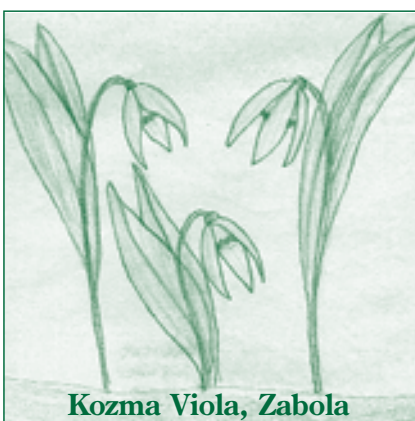

LEVELEZŐ

Sok örömet és élményt hoz az idei március. Írjátok, rajzoljatok nekünk mindkét ünnepről, a tavaszról vagy bármiről, ami érdekelt titeket. Azoknak a neve kerül be ide, a Levelezőbe, akik nem csak a megfejtéseket küldik el nekünk, hanem írnak, vagy rajzolnak is: **Fülöp Ágnes**, Székelyudvarhely; **Blatniczki Dóra**, Szatmárnémeti; **Boda Anita**, Zilah; **Bernát Péter**, Nagyvárad; **Farkas Izabella**, Magyarkirály-

falva; **Mózes Botond**, Székelyszenterzsébet; **Nagy Kinga**, Fenyéd; **Kisgyörgy Noémi**, Sepsikőröspatak; **Trombitás Júlia**, Nagysármás; **Szabó Tímea**, Vámosgálfalva; **Nagy Beáta**, Bályok; **Benkő Beáta**, Középpajta; **Balogh Márk**, Berettyószéplak; **Pető Tilda**, Vámfalu; **Orbán-Beke Regina**, **Bajka Zsuzsanna**, **Bakó Arnold**, Csernáton; **Angi Bernadett**, Gyergyószárhegy; **Molnár Krisztina**, Jákóhodos; **Balogh Blanka**, **Sándor Norbert**, Gyergyócsomafalva; **Dejan Hilda**, Marosludas; **Mátyás Réka**, Monó; **Nagy Diána**, Erdőfüle; **Bege Krisztina**, **Tamás Krisztina**, **Berszán-Árus Dániel**, Gyergyószentmiklós; **Katona Kitti**, Gagy; **Mihály Izabella**, Ipp; **Hodor Kriszta**, **Bajkó Nimród**, Kovászna; **Gergely Bernadett**, Oroszhegy; **Somogyi Orsolya**, Érmihályfalva; **Simó Zsuzsa**, Gyulakuta; **Balázs Beáta**, Érsemjén; **Firtos Norbert**, Székelykeresztúr; **Bács Tünde**, **Moldován Ádám**, Csíkszentdomos; **Chețan Ingrid**, Szászrégen; **Nagy Tamás**, Sárpaták; **Biró Beáta**, **Keresztes Renáta**, Kézdi-

Köszöntjük az első Napsugár-levelet író tenkei **Szabó Melániát** és marosludasi **Fodor Botond Sándort**.

Kozma Viola, Zabola

Szeretem a medvéket és a Napsugárt. Milyen országba fog utazni Kószabósza?

Antonya Bence, Brassó

Meglátogattuk a Dawn alapítvány II. osztályos tanulóit, kántáltunk, furulyáztunk és verset mondtunk, ajándékkal kedveskedtünk nekik. Szeretni való gyerekek.

Fülöp Gábor, Szatmárnémeti

Örömmel és izgalommal várjuk és olvassuk a Napsugár minden számát. Sok érdekes játékot, viccet találunk benne. Régóta készülünk önöknek írni.

Vaska Márk és Kevin, Magyargorosló

Idáig a Szivárványt olvastam, és sokat leveleztem Csipikével. De most második osztályos vagyok, és áttértem a Napsugárra, és nagyon örülök neki.

Benkő Beáta, Középpajta

Januári „lila” megfejtések: A hegyről lecsúszó jégtömeg a lavina. 1867 a Deák Ferenc vezette Kiegyezés, az Osztrák-Magyar Monarchia megalakulásának éve. Selye János a stressz-elmélet kidolgozója. Az indián kenu fakéregből, az eszkimó kajak fókabőrből készül. A pézsmatulok-bikák támadásra készen védőgyűrűt alkotnak a borjak körül. Az eszkimó anyák kabátjuk csuklyájában viszik a kisbabát. **Könyvjutalmat nyertek:** Antal Ildikó, Medgyes; **Großhart Kätrin**, Krasznabéltek; **Dávid Barna**, Székelyudvarhely; a **szatmárnémeti** Hám János Iskolaközpont III. osztálya.

Szoktam vinni a gyűjtőlapra a matricát és a megfejtéseket a tanító néninek, hogy küldje be a szerkesztőségbe. Sajnos még soha nem nyertem. De a harcot nem adom fel.

Bajkó Nimród Csaba, Kovászna

Osztatlan osztályba járok, és egyedül vagyok negyedikes, ami jó dolog, mert sosem kell versengnem az első helyért. Nagyon szeretnék Nyelvőr Vitéz lenni. A tanító nénim sokat beszélt erről az oklevélről. Be szeretnék szállni a játékba.

Bakó Arnold, Csernáton

vásárhely; **Szigeti Szilvia**, Tasnád; **Kelemen Kriszta**, Parajd; a **brassói 15-ös Iskola** II. C; a **szatmárnémeti A. Pop Művészeti Líceum** IV. B; a **négyfalusi G. Moroiu Líceum** II. C; a **kézdivásárhelyi Petőfi Sándor Iskola** IV. C; a **székelyudvarhelyi Orbán Balázs Iskola** II. A; a **marosvásárhelyi M. Viteazul Gimnázium** III. és IV. D; a **gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Iskola** II. B, III. A, a **Vaskertes Iskola** III. B; a **sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola** III. C; a **kolozsvári O. Goga Iskola** III. C osztálya; a **csíksomási** III.; a **kovácsnai** III. B; a **marossárpataki** II.; a **micskei** III.; a **tordai** IV. B; az **aranyosgyéresi** IV. C; a **csíkmenasági** III-IV.; a **marosludasi** II. D; az **árpádi** III. B osztály.

Lázár Szabolcs, Zabola

Könyvmoly

Ajánlom Móra Ferenc *A hunok hazát keresnek* című, érdekes, izgalmas könyvét. **Csergő Szabolcs, Gyergyószentmiklós**

Kedvenc regényem Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*. Velünk egykorú gyerekekről szól, és tele van izgalmas fordulatokkal. Nektek is ajánlom, olvassátok szeretettel. **Tiron Ábel, Csíkszereda**

Horace J. Elias *Frédi és Béli, a két kőkorszaki szaki* című könyvéből okulhatsz. Humoros, szép történetek vannak benne. **Molnár Levente, Szalárd**

Mindenkinek ajánlom Illyés Gyula *Hetvenhét magyar népmese* című könyvét. Érdekes, és sokat tanulhatunk belőle.

Telekfalvi Edina, Székelyszentkirály

TESTVÉREK KUCKÓJA

Beáta 6 éves. Szeretek vele viccelődni, mert élvezem, amikor mérgelődik. Már alig várja, hogy iskolás legyen. Szeretem őt, és ő is engem. **Beder Csilla Tímea, Barátos**

Dóra 6 éves. Sokat szokott rajzolni nekem. Néha azt sem tudom, hova tegyem a rajzokat. **Kovács Tamás, Nagybánya**

Robi 14 éves. Nemrég internetet kaptunk. Robi, ha lehetne, egész nap játszana, sétálna, s megint csak játszana. Nagyon szeretem. **Waltcz Beatrix, Sepsiszentgyörgy**

Kriszti 9 éves, és Kolozsváron jár iskolába, mert nem lát, és itt, Kárásztelkén nincs olyan iskola, amilyen neki kell. Szoktunk tévézni, számítógépezni, legózni, dominózni, kártyázni, és szoktam neki olvasni. Nagyon szeretek vele lenni.

Kovács Klementina, Kárásztelek

Tamás első osztályos. Sokat verekszik, de bocsánatot is kér. Egyszer-egyszer összekapunk, de a végén feladom. Szeretem őt, szerintem jó testvér.

Barabás Réka, Brassó

Szeretem 12 éves nővéremet. Sokszor segít, ha valamit nem tudok. Szoktunk veszekedni, de mindig kibékülünk.

Bóck Laura írása és rajza, Csíkszereda

Kovács Alpár, Zabola

Szólj, szám!

3. Hős harc az élet... (Ady Endre)
Fejezzétek ki főnevekkel, mi a harc neve, ha
két férfi vív,
két csapat küzd,
szegények csoportja harcol,
heves utcai harcok törnek ki,
egy nép harcol elnyomói ellen,
két nép visel hadat egymással,
az egész világ harcol.

2. Keressétek meg harcol igénk rokon értelmű szavait, kifejezéseit.

3. Pótoljátok a hiányzó j és ly betűket. Az ly-os szavak kezdőbetűjét olvassátok össze.

zsíva_, biva_, párba_, va_,
esé_, papagá_, mo_, ricsa_,
dí_, játékosztá_, óha_, óvóhe_,
tolva_, zsámo_, fahé_, tuta_,
esté_, fe_, fogo_, fér_

Januári megfejtések: 1. *kupé – fülke, kurzus – (egyetemi) előadás, parlamberter – képviselő, primár – polgármester, prefektus – megyebíró, ispán, projekt – terv, menedzser – ügyvezető, doszár – irattartó, xerox – fénymásoló, pix – golyóstoll (Bíró László József találmánya), karióka – filctoll, rostiron; formulár – űrlap;* 2. *Achilles-sarok, utcasarok, sarkvidék, sarki nyúl, sarki üzlet, cipőt sarkal, tanulásra sarkall, sarkkal dobants, tanuláson sarkallik a siker, sarkalatos ügyben kereslek, csizmámon sarkantyú;* 3. *Aki sokat mond, keveset csinál.*

Nyertesek: **Trufán Boglárka**, Nyárádszereda; az **árpádi** III-IV.; a **marosvásárhelyi** Európa Gimnázium III. E; a **gyergyószentmiklósi** Vaskertes Iskola III. B osztálya; a **gernyeszegi** IV. B osztály.

Itt születtem

Hol született a Biblia magyar fordítója? Hol ismerte meg Petőfi Szendrey Júliát? Ezekre az izgalmas kérdésekre és még sok másra válaszol áprilisi **Itt születtem** rovatunk, melynek házigazdája a nagykarolyi gyerekek.

Ez a táj marasztal, és visszahív

A 2. bécsi döntés nyomán 1940-44 között országhatár haladt át falunkon: egyik része Magyarországhoz, a másik Romániához tartozott.

Közigazgatásilag 1968-tól egyesítették Kalotaszékszentkirályt és Zentelkét. A lakosság döntő többsége református, de vannak baptista és ortodox vallásúak is.

A református templom a 13. században épült csúcsíves stílusban. 1848-ban tűzvész pusztította. Az újjáépítéskor a mennyezetet csupán fehérre meszelték. 1994-ben az Ilyés Közalapítvány támogatásával festett kazettás mennyezetet kapott. A toronyban három harang van, melyek közül egyik 1800-ban készült. A templom udvarán található egy Mátyás-korabeli harang 1481-ből.

Szülőfalunk, Kalotaszékszentkirály-Zentelke Bánffyhunrad közelében de Kolozsvártól sem messze, híres-neves Kalotaszék egyik tájegységéhez, Felszeghez tartozik.

Honfoglaláskor a Kalota nemzetség telepedett itt le. Nevüket a Kalota-patakról kapták. A Szentkirály nevet falunk István király szentté avatása (1083) után vette fel. A Zentelke név egyik feltételezés szerint ósláv eredetű, földi erődítményt, földvárat jelent. Valószínűbb azonban, hogy eredetileg Szent-telek lehetett. Falunk nevét először egy 1288-as királyi adománylevél említi.

A református templom

Ady Endrét anyai ágon rokoni szálak fűzték Kalotaszékszentkirályhoz. A költő 1914. június 6-án látogatta meg először a falut Boncza Berta, Csinszka társaságában. A Kiszely-család udvarán lévő hársfa alatt szemlélte a templomból hazatérő falusiakat. Ez az élmény sugallta „A Kalota partján” című versét. 1994-ben emlékművet állítottunk tiszteletére ezen a helyen.

Ady Endre hársfája és az emlékmű

Iskolánk 2003 őszén ünnepelte első írásos említésének 350. évfordulóját. Pompás ünnepség keretében került sor az iskola címerének és zászlajának felavatására, emléktáblák teleplezésére. Ugyanekkor a költőóriás emléke előtt tisztelegve iskolánk felvette Ady Endre nevét.

Iskolánk

Szent István
mellszobra

A Kárpát-medencei Szentkirály nevű települések szövetséget alkotnak, melynek tagja a mi falunk is. E szövetség ajándékát, Szent István mellszobrát 2004 októberében avattuk fel a nevét is viselő parkban.

Büszkék vagyunk népművészetünkre. Messze földön híresek varrottasaink, fafaragásaink, viseletünk. A másfél évtizede nyaranta megszervezett néptánc tábor sok száz vendéget csalogat hozzánk. A festői tájak, az érdekes programok de leginkább vendégszeretetünk a titka annak, hogy nálunk virágzik a faluturizmus.

A szüreti mulatság felvonulással kezdődik: a népviseletbe öltözött legények lóháton, a lányok feldíszített lovasszekéren énekelve vonulnak végig a falu utcáin. A menetet egy számaron ülő, maskarának öltözött fiatalember kíséri, aki a bálba hívogatja a nézelődőket. A mulatság este kezdődik a kultúrott-honban, melynek mennyezetét fenyőágak és szőlőgerezdek díszítik. A szőlőre csőszlegények és csőszlányok vigyáznak éjjelig, utána szabad a lopás, a mulatság pedig reggelig folytatódik.

Szüreti bál

Osztályunknak 25 tanulója van, öt falu: Kalotaszentkirály-Zentelke, Magyarókereke, Kalotadámos, Mákófalva és Jákótelke negyedikeit gyűjti össze.

A beszámolót és a fotókat a Kalotaszentkirályi Ady Endre Iskola IV. B osztálya és Kolcsár Ildikó tanító néni készítette.

Délceg, büszke
„legények” cifraszűrben

SZÖTT, HÍMZETT TÖRTÉNELMÜNK

Az alföldi pásztorviselet

A több évszázados török veszély, majd a hódoltság a Magyar Alföld lakóit népes városokba kényszerítette. Szeged, Kecskemét, Nagykőrös, Debrecen falai több védelmet nyújtottak, mint az alföldi táj.

E városokat kiterjedt puszták övezték, ahol tavasztól ősziig gulyások, csikósok, juhászok, kondások legeltették a félszilaj (csaknem vad) jószágot. Az európai piacokra felhajtott szürkemarha vagyont ért, ezért a gulyásoknak nagy volt a tekintélyük. Vetélkedtek a hortobágyi csikósokkal, hiszen a ló meg a magyarság legjelentősebb munkaes hadi állata volt. E két rangos réteg lenézte a többi pásztort, köztük a hazajáró marhát és disznót őrző csordásokat és csürhéseket is.

A pásztortársadalom rangkülönbségeit a viselet is tükrözte.

A csikósok *sarkantyús csizmával* sarkallták hátaslovaikat, de a csizma vagy bakancs a gulyásnak is kijárt. A juhászoknak, kanászoknak be kellett érniük az elhullott állat kikészítetlen bőréből saját kezűleg összetákolt *bocskorral* és *habdával* (láb-szárbőrrel). Ezt télen hordták, szőrével befelé fordítva.

Régi magyar fejfedőjüket, a lehajtható karimájú, csákós *nemezsüveget* felváltotta a *kalap*. Bezsírozták, hogy a víz leperegjen róla. Karimája rangot fejezett ki. A legszeleesebb karimá-

jú, tehát az esőtől is legjobban védő a csikós kalapja volt. Álladzó szorította a fejéhez, nehogy lovaglás közben lerepítse a szél.

Nyáron valamenynyien rövid *ingben* és

bőgatyában jártak, amit a szél és az élősködők ellen bezsíroztak vagy juhtejes, szalmapernyés lébe forgattak. Az eső, a süvöltő pusztai szelek, a hóförgeteg ellen többféle felsőruhával védekeztek: *ujjas juhászbundával*, posztóból készült, *ujjas szűrrel* és palástszerű *bőrsubával* vagy *posztógubával*.

A juhászok szerint „bunda nélkül nem pásztor a pásztor”. Ennek hosszú változatát csövesnek, a térdig vagy derékig érőt *ködmönnek* nevezték. Juhbélből sodort húrral vagy bőrből hasogatott *szironnyal* maguk varrták és hímezték töretlen és *mosatlan bőrből*, amit juhszaga, zsírossága miatt ellenállóbbnak tartottak. Ha melegük volt, kifordították, ha fáztak, befordították. Derékaljként, párnaként, széként, asztalként egyaránt használták. A csikósok meg a gulyások inkább a 6-24 bőrből készült, ujjatlan *subát* kedvelték, mert az elég bő volt a lovagláshoz, és a kezüket sem akadályozta. Az alját *bőrsallangokkal* felkötethető *prém* védte a harmattól, a felcsapódó lucsoktól. A kondások munkaruhaként a *kacagányt* (egészben hagyott, az állat lábával a mellükre vagy a hátukra felköthető juhbőrt), vagy a kettőből kialakított *párbőrt* kedvelték.

Kellemetlen szaguk miatt az avas bőrruhákat templomban nem viselhették. Ünneplőként ezért szívesen szegődtek évi bérben *cifraszúrt*.

URAI ERIKA rajzai

BERNÁD ILONA

A BÖJT TESTÜNK, LELKÜNK TISZTÍTÓJA

GYÓGYÍTÓ HAGYOMÁNYUNK

Kedves gyerekek! Gondos-okos eleink olyan életmódot alakítottak ki, amelyben az ember és az egész nemzet egészséges maradhatott, gyarapodott. Ahogy a természetnek, az emberi életnek is megvan a maga ritmusa, körforgása. A tavaszi-nyári-őszi munka után szükségünk van a téli pihenésre.

Télen sok zsíros, tartalmas ételt eszünk, hisz ez „fűti” szervezetünket, de sajnós zsír és salakanyagok formájában le is rakódik. Ráadásul a kevesebb mozgás miatt nem izzadunk eleget, és az ételeinkből származó káros anyagok ezúton nem távoznak, elraktározódnak. Ha nem szabadulunk meg tőlük, megtámadják védekező rendszerünket, fejfájást, hasfájást és más betegségeket okoznak. Minél tisztább a vérünk, annál erősebb a védekező rendszerünk. Ezért van szükség nagytakarításra: nemcsak az otthonunkban, hanem a szervezetünkben is.

A húsvéti böjt nem más, mint tavaszi nagytakarítás. Tisztává, méltóvá tesz bennünket és környezetünket a Feltámadás ünnepére. Ez a böjt lényege: méregtelenít, tisztítja testünket, lelkünket.

Azok vagyunk, amit megesszünk. A régiek nem ettek ennyi cukros, sós, fűszeres és szilárd ételt, inkább folyadékot-rostot-vitamint tartalmazó gyümölcsöt, levest, főzeléket, olajos magvakat (dió, mogyoró, tők-, napraforgómag), zöltséget. Ezek az egészséges étkek!

A természettel összhangban élő-gyógyító őseink azt is tudták, hogyan tisztulhatunk meg a káros anyagoktól: böjtöléssel, sok mozgással, izzadással, a természetben való tartózkodással. A téli ünnepi-farsangi-disznótoros

Csipkebogyó

Hogy hívjátok,
mire
használjátok?

lakomák, mulatozás után kell a böjt, a mértékletesség, az önfegyelem! Ha pár napig, hétig zsír, hús, édesség nélküli, könnyű ételeken élünk, emésztőszerveink pihennek, vérünk és szervezetünk tisztul, erősödünk, fiatalodunk, gyógyulunk.

De a böjt nemcsak testünket újítja, hanem lelkünket is. Mert nincs nagyobb dolog annál, ha az ember le tudja győzni önmagát. Az önként vállalt lemondás erősíti akaratomkat.

Mondani könnyű, betartani nehéz. Hiszen fogyasztói társadalmunkban sok-sok ínycsiklandó ételt, édességet, chipset reklámoznak. Gyerekként nehéz ezeknek ellenállnotok. És nehéz belátnotok, hogy felnőttkori egészségetek vagy betegségeiteket most alapozzátok meg!

Farsang farkán Cibere vajda (az árva savanyúleves) legyőzi Konc királyt (a zsíros lakomát). Egyetek ti is sok almát, versengő, vagyis szentgyörgysalátát, sóskát, spenótot, csicsókát, komlót, fokhagymát, zöldhagymát, medvehagymát, aszalt szilva-, alma-, körte-, zöldpaszuly-levest, töltikét, főzeléket, puliszkát, rizset, igyatok csalánteát. Falun könnyebb mindezt betartani, hiszen ott hagyományosabban élnek, még böjtölnek az emberek. Ma már a természetgyógyászok méregtelenítő-kúrái is segítik az egészségükért böjtölni kívánókat.

Jézus is böjtölt. Amikor az ördög környékezte, a pusztába vonult, és imával, böjttel, erős akarral legyőzte a gonoszt! Hozunk mi is áldozatot. Húsvét előtt fénysítsuk ki testünket, lelkünket – böjttel, jószággal, szeretettel.

Januári megfajtás: kamilla, orvosi székfű, katóka, pipiske, anyafű, szikfű, Szent Iván-pipitér, bubulyka, napisten virágja: tea, borogatás, kozmetikai szerek formájában fertőtlenítő, gyulladásgátló, nyugtató hatású. A fagyott testrészt hóval dörzsölik, hideg vagy langyos ecetes, sós, kamillás vízben engesztelik, vontatják meg, savanyú káposzta levéllel borogatják, zsíros krémmel kenik be. **Nyertesek:** Orbán Melinda, Szászcsávás; a négyfalusi G. Moroianu Líceum II. C osztálya; a csíkmenasági IV. osztály.

PAMPER KÁROLY

A PAP ÉS A TORMA

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy huncut ördög. Éjjel-nappal azon töprengett, miként tudná felbosszantani az embereket. Húsvét táján fogott egy szép nagy tormát, a levelét kidugta a föld fölé, a gyökerét pedig kézben tartotta a föld alatt.

Nemsokára arra jött egy szegényember.

– Jó lesz a kolbász mellé – gondolta elégedetten, azzal kiszabadította a torma felső részét, és húzni kezdte kifelé. De hiába rángatta, mert az ördög vasmarokkal fogta a földben levő részét, és csak nevetett, amikor látta, hogy az ember mennyire erőlködik. A vége az lett, hogy a földműves leült a torma mellé, és elkezdett sírni.

Ahogy ott sírdogált, arra ment a király fényes kíséretével.

– Miért sírsz, te szegényember? – kérdezte tőle, mert nagyon megsajnálta.

– Hogyne sírnék, amikor én vagyok a falu legerősebb embere, és mégsem tudom ezt a tormát kihúzni a földből.

A király elnevette magát, majd leugrott a lováról.

Ősi szokás Húsvét napján
Öntözgetni jární,
S minden háznál az Istennek
Áldását kívánni.
Azt kívánom szívemből,
Hogy e kis ház népe
Sok esztendő, Húsvét napját
Egészségben érje.

Beküldte Horváth Zala Bence,
Parajd

– No, majd én kihúzom – mondta magabiztosan, és megragadta a torma kiálló részét.

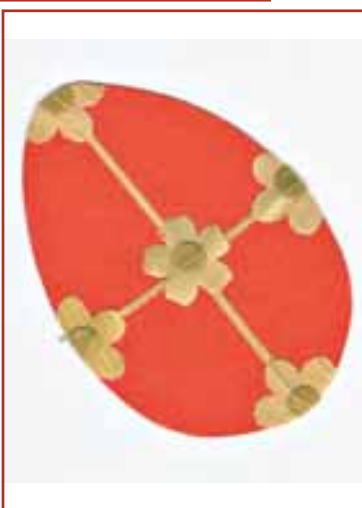
De hiába erőlködött, neki sem sikerült. Amikor aztán újra nekirugaszkodott, az ördög akkorát rántott a tormán, hogy a király hasra esett. Orra, szája tele lett homokkal. Egész kísérete rajta nevetett.

– Száz aranyat adok annak, aki ezt a tormát pusztá kézzel kihúzza – mondta a vitézeinek.

Hej, ugrottak is a válogatott vitézek, de mind pórul jártak. Az ördög pedig csak nevetett a föld alatt. Amint javában veszekedtek, és mérgelődtek, megjelent az úton egy pap kopott reve-rendában.

– Hová tart, tisztelendő atyám? – kérdezte a király.

– Nagy az én bajom – válaszolt a pap. – Egy kis faluban

A kunhegyesi
Református
Iskola üdvözlője

Nyuszi, nyuszi vígan játszik,
Csak a két nagy füle látszik.
Hajnal óta ugrál sorba'
Árokba és nagy bokorba.

György Boglárka, Kovászna

Mózes Botond, Székelyszenterzsébet

Ördög Patrícia, Csíkdánfalva

szolgálók, és leégett a templomunk. A híveim olyan szegények, nincs pénzük, hogy újat építsenek. Ezért járom én a nagyvilágot, és koldulok a templom javára.

A király elhatározta, hogy megtréfálja.

– Segítek én magán, tisztelendő atyám! Ha pusztá kézzel kihúzza ezt a tormát, száz arany üti a markát! Ebből aztán felépítheti az új templomot.

– Felséges királyom, én bizony megpróbálom, mert nagyon kellene az a pénz – mondta az öreg.

Felgyúrte a reverenda ujját, és jól megmarkolta a torna kiálló részét. A király és kísérete csak nevetett.

– No, Uram, Istenem, most segíts meg! – fohászzkodott az öreg pap.

Amikor az ördög Isten nevét meghallotta, elengedte a tormát, és abban a pillanatban eliszakolt a föld alá. A pap pedig egy rántással tőből kihúzta a tormát.

A király elvörösödött szégyenében, lekapta a mellette álló vitéz fejéről a sapkát, és lecsapta a földre.

Kinyílt egy szép rózsafácska, lengedezik már az ága. Rózsafácska, ne hervadj el, megöntözlek esővízzel. Sose verjen könny esője, pirostojás lesz-e érte?

Beküldte Kántor Rebeka Mária, Völcsök

Az összes zsebét kiforgatta, az aranyat-ezüstöt mind beledobta a sapkába, majd rákiáltott az embereire:

– Fejvesztés terhe alatt megparancsolom, hogy a nálatok lévő összes pénzt dobjátok bele ebbe a sapkába, és adjátok oda a papnak – azal felpattant a lovára, és dühösen elvágatott.

A vitézek az összes pénzüket bedobták a sapkába, lóra szálltak, és a király után vágattak.

Az öreg pap pedig összeszedte a pénzt, és hazament a falujába. Felépítette a templomot, és azóta minden Húsvétkor a sonka és tojás mellett a tormát is megszenteli.

Húsvét, Húsvét, jaj, de vártunk,
S most eljöttél mihozzánk.
Gyertek, fessünk pirostojást!
A fiúk, ha locsolóba jönnek,
Tarisznyájuk tojással lesz tömve!

Boda Anita, Zilah

Kinyíltak a cseresznyefák, virágok,
Örülnek a lányok a szép virágnak.
Visszajöttek a madarak,
Nézik, a fiúk illatos vízzel locsolnak.

Erdei Sára, Völcsök

**A szilágysomlyói
IV. A osztály üdvözlete**

1848. március 15.

160 éve lobbant lángra a magyar nép egyik legnagyobb, leghősibb harca a szabadságért, az igazságért. Emlékezzünk büszkén és éber lélekkel: a harcnak nincs vége, de magunknak kell felismernünk, hogy a mi kezünkbe melyik fegyver illik.

Eldörren a puskacsó,
A madarak mind elszállnak.
Üres marad a mező,
Helyt ad a sok katonának.

Eldörren a rézágyú,
A felkelő nép már harcol.
Lángokban áll a falu,
S Petőfi a tollával harcol.

Török Lehel, Nagybánya

Ragyog a téren,
Gyönyörűen, szépen,
Csillog-villog jobbra
Gábor Áron szobra.
Építették régen,
Odakint a téren.

**Bokor Edit,
Kézdivásárhely**

Györffy Tímea, Gyergyóalfalu

**Kertész Szabolcs,
Kovácsna**

1848 tavaszán Nápolyban, Párizsban, Bécsben, Prágában, Berlinben „felzúgott” a forradalom, de pár hét alatt egész Európa „lecsendesült, és szabadságát nem vívta ki”. Csak a magyar forradalom tartott másfél évig, mélyült, szélesedett az egész nemzetért és az egész nemzet által vívott szabadságharccá. Grófok és jobbágyok, az ország első költője és legüldözöttebb betyárja harcolt egy zászló alatt, egy célért.

Mit kíván a magyar nemzet?

A 12 pont nemcsak címébe ölelte bele az egész nemzetet: valóban mindenkire figyelt. Független és egységes Magyarországot, méltányos, igazságos életet akart.

1848-ban összefogott a nemzet, akár csak a Rákóczi-, a Bocskai-vezette és az 1956-os szabadságharc idején. Kossuth toborzójára mindenki fegyvert ragadott. 1849 márciusában a Pesti Nemzeti Színház férfi színészeket keresett, mert a teljes férfi testület jelentkezett nemzetőrnek, s így egy darabot sem lehetett bemutatni.

Bán István, Segesvár

GISS DÉNES
PETŐFI

Karcsú volt és törékeny,
suhanc fénysugár.
De Nap lobbant szívében
s forradalmi nyár.

Mesékből a legkisebb
vándorló fiú.
Fanyüvőnél erősebb,
kardpenge szavú.

Kőbe, bronzba öltözött,
s áll a tereken,
lúktet könyvlapok között,
verset ír velem.

Szava sújtó villanás,
édes hatalom.
Véres rózsavirágzás,
nyíl kabátomon.

Emlékére örökmécs
legyen a szemem.
Zászló parázs-pirosát
sebként viselem.

Mesékből jött legkisebb
garabonciás.
Fenyüvőnél erősebb
kamasz óriás.

Megszületik ezerszer
értünk, hogyha kell,
hogy százezer halállal
értünk vesszen el.

A jeltelen sírjából
sorsunkig kinyúl.
Mert született, élt és halt –
halhatatlanul!

Nagy Julianna,
Segesvár

Vilikó Jákó István
és Nagy Antónia,
Kovácsna

Magyar vagy.
Állj ki mindig hazáért!
Bármi történjék, elveszni ne hagyd!
Még akkor sem, ha érte kell folyjon a vér.
Magyarságodat soha el ne hagyd!
Még akkor sem, ha más nyelv csábítgat.
Maradj itt, és veled a szíved!
Légy büszke hazádra,
és itt neveld gyermekeidet!

Juhász Kincső, Csíkszereda

Márciusi hangulat,
Nap melege simogat.
Virágillat vesz körül,
Mindenki boldog és örül.

Ünnep ünnepet követ,
Egybegyűjti a szíveket.
Hősökre emlékezünk,
Voltunk, vagyunk és leszünk.

Katler Izabella, Nagybánya

A huszárok felszerelése 310 darabból állt. Csákójuk nemcsak szép volt, de a benne levő drótkarikák védelmet is adtak a kardcsapások ellen, mint ahogy a dolmány, a mente, és a derekukra akasztott szép mívű tarsoly is. A huszárruhán – főleg a dolmányon – megtalálható igen dekoratív sujtások neve is erre a védőszerepre utal. Sujtások voltak a mentén is, melyet féloldalasán, „panyókára vetve” nyáron is viseltek, hogy a huszár kantárszárat tartó bal kezét is védje. Eltérő színű ruhájuk arra utalt, hogy ki melyik csapathoz tartozott.

Varga Réka Anetta,
Erdőfüle

Kinyílik a hóvirág,
de ki tudja, hogy megjött-e
az igazi tavasz már?

Bacz Erika, Málnásfürdő

Kinyílik a hóvirág,
S megreppen a fán az ág.
Örülnek a gyerekek,
Szedik a kék bereket.

Borboly Boglárka, Málnásfürdő

Itt a tavasz, játszodjunk!
Énekeljünk, vigadjunk!
A pillangók is játszanak,
A méhecskék zajognak.

**Kertész Dalma,
Almásmálom**

**András Emese,
Kolozsvár**

Tavasszal sok ám a móka,
Megy tovább az iskola.
A gyerekek nem örülnek,
De azért elmennek.

**Hegedűs Hunor,
Szentegyháza**

**Németi Szilárd,
Völcsök**

Sikó Norbert, Szászrégen

Itt a tavasz, itt van,
A napsugár fent van.
Minden gyerek játszik,
Minden fa virágzik.

**Katona Szabolcs,
Szentegyháza**

Lukács Izabella, Árpád

Tavasz friss levegőjében
Domboldalon járok.
Zöld fűben nyíló virágot látok.
Madarak énekelnek,
Pillangók repkednek.

Dohi Tibor, Óvári

Vincze Gerlinde, Hadadnásd

Csöpp-csöpp, esőcsepp,
Hóvirág szirmát tönkre ne tedd!
Őt lessük, mikor olvad a hó,
S felkiáltunk: „Jaj, de jó!”
Mert megláttuk a bóbitáját,
S mindenki elfeledte gondját, búját.

Éltes Rita, Málnásfürdő

Cseresznyés Dávid, Oroszhegy

Megjött már a tavasz,
nem esik, nem havaz.
Kék az ég és süt a nap,
a természet életet kap.

Jakab Ibolya, Kutyalva

Előbújik a medve,
megjött már a kedve.
Gyorsan csorog a patak,
énekelnek a madarak.

Kapás Anita, Kutyalva

Bálint Gábor, Oroszhegy

**Székely Noémi,
Marosszentgyörgy**

Márciusban nem havazik,
csak a földön harmat ázik.
Medvét költ a mókuska,
gombászik már nyuszika.

Csala Helga, Gyergyóalfalu

Kivirul az ibolya,
Érzi már az illata.
Jaj, de szép az orgona,
Nagyon üde az ága.

**Gyarmati Orsolya,
Kutyfalva**

**Liber Brigitta,
Bethlen**

Fúj a szellő, fúj, fúj, fúj,
De ennél szebb élmény
Nem lehet a világon,
Szólj, szép szellő, szólj!

Muzsi Beatrix, Almásmálom

Itt a tavasz, milyen jó,
Elment már a télapó.
Kinek kell már nagykabát?
Mindenki egy ingben jár.

Nagy Henrik, Bálványosváralja

Gyönyörűen süt a nap,
sugara csillognak.
Nyúl komácska elbújva
énekel a bokorba'.
Azt énekli: jaj, de szép,
hogy eljött a víg Húsvét.

Orbán Tekla, Maroskeresztúr

Kádár Mózes, Maroskeresztúr

**Balázs Adél Beáta,
Segesvár**

**Vicsai Edina,
Monó**

Jön a tavasz, megy a tél,
Félénk nyuszi üldögel.
Várja a zöld füvet,
Hogy megehesse.

Csiki Kinga, Szentgyháza

Itt a tavasz, ocsúdnak a fák,
Gólyamadár száll, mint hű barát.
Száll a vándormadár ágról ágra,
Míg meg nem találja a párját.

Lőrincz Beáta, Jákótelke

Rausz Adrienn, Kálmánd

Kinyílnak a virágok,
Kinyílnak a fák,
Csiripel a kismadár,
Fészket készít már,
Hordja a gallyakat,
S így a fészek összeáll.

Kelemen Andrea, Kolozsvár

Vágjátok ki, és
ragasszátok
nevetek mellé a
gyűjtőlapra.

MÁRCIUS

**Címlap:
Kószabósza
Latin-
Amerikában**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. Arculatterv: KÖNCZEY ELEMÉR. A szerkesztőség postacíme: 400446 Cluj, Str. L. Rebreanu, nr. 58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/418001. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: naps.sziv@napsugar.ro Honlapszerkesztő: KOMÁROMY LÁSZLÓ; www.napsugar.ro A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622 Készült a kolozsvári TIPO OFFSET Kft. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 1,9 lej

Maszat Művész KIÁLLÍTÁS

a tavalyi Húsvét legszebb rajzaiból

Ambrus Ágota, Csíkdánfalva

Veres Eleonóra, Margitta

A gyergyószentmiklósi
Fogarassy Mihály Iskola
III. A osztálya

**Hozzon a Húsvét
sok örömet,
hitünk, kedvünk
feltámadását!**

Fülöp Réka Linda, Szászrégen

Heveli Dániel, Óvári